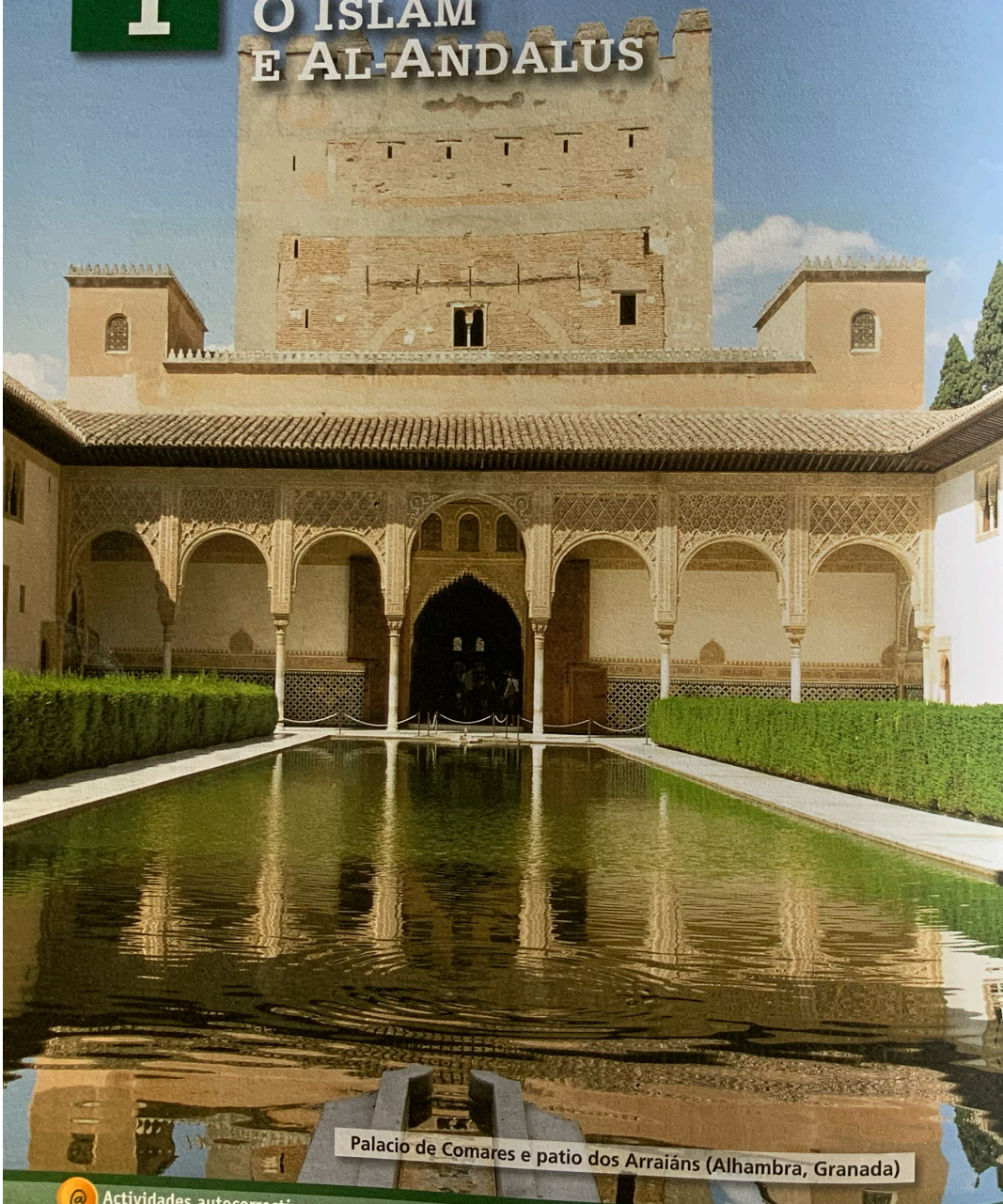


1

O ISLAM E AL-ANDALUS



1 Mahoma difunde unha nova relixión

- A relixión islámica tivo a súa orixe na península de Arabia, no Oriente Medio.

Os seus habitantes, os árabes, dedicábanse á agricultura, á gandaría e ao comercio. Adoraban a moitos deuses e o seu principal centro relixioso era **A Meca**.

- **Mahoma** naceu na Meca. Era un home moi relixioso e, segundo a tradición, o arcanxo Gabriel aparecéuse-lle e díxolle que el era o profeta de Alá (Deus en árabe), escollido para predicar unha nova relixión.

- Esta relixión era o **Islam**, baseado no sometemento á vontade divina:

- O **monoteísmo** é o seu primeiro fundamento: **Alá** é o Deus único, eterno e todopoderoso. Non pode ser representado en imaxes (tampouco Mahoma).
- O **Corán** é un libro sagrado e contén as ideas que Alá lle revelou a Mahoma.
- Non hai sacerdotes, pero si persoas que dirixen a oración (**imáns**) e interpretan os textos do Corán (**ulemas**).

- No ano **622**, tivo que abandonar A Meca e refuxiarse na cidade de **Medina**. Este feito coñécese co nome de **Héxira** (fuxida) e marca o inicio da era musulmá do seu calendario.

- Mahoma converteu os habitantes de Medina ao Islam. Á súa morte, no ano 632, a gran maioría dos habitantes de Arabia eran xa **musulmáns**.



Miniatura que representa a Mahoma co arcanxo Gabriel na cova de Hira.



Exemplar do Corán do século XII.

1 Quen era Mahoma?

2 Quen é Alá? Que é o Corán?

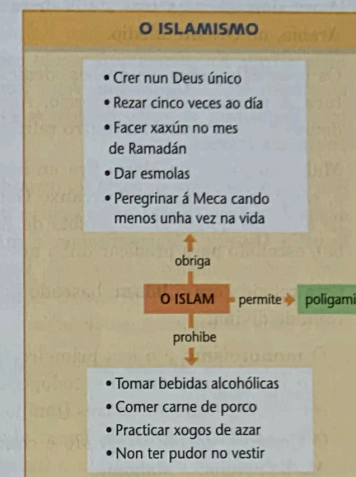
3 Que é a Héxira?

4 Fíxate no esquema do Islam e realiza as seguintes actividades:

- Pinta en cor azul as obrigas e en vermello, as prohibicións.
- Escribe tres obrigas e dúas prohibicións:

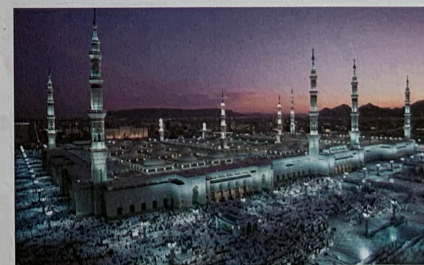
Obrigas:

Prohibicións:

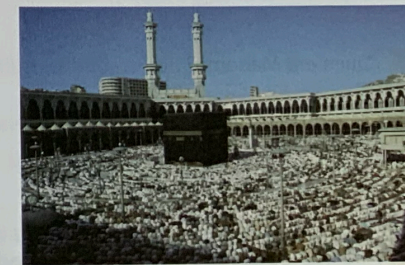


5 Observa as fotografías e responde:

- Por que A Meca e Medina son tan importantes para o Islam?



Na cidade de Medina, os musulmáns construíron un edificio para Mahoma e un lugar de oración: foi a primeira mesquita.



Gran Mesquita da Meca, coa kaaba no centro do patio, que alberga unha pedra de basalto negro, á que se lle daba culto xa antes de Mahoma.

2 A expansión do Islam

- Pouco despois da morte de Mahoma, os musulmáns xa controlaban Exipto, Siria e Iraq. En menos dun século conquistaron Irán, Afganistán, Asia Central, Paquistán, o Norte de África e a Península Ibérica.

- Ata o ano 750, este imperio foi dirixido desde Damasco (Siria) polos califas da **familia Omeia**. Representaban o máximo poder (político e relixioso), pero delegábano no **visir** (primeiro ministro) e mais no **emir** ou gobernador.

- No ano 750, os **Abasís** de Bagdad substituíron os Omeias no poder.

- Cando os Abasís perderon forza, algúns territorios, como Al-Andalus, conseguiron a **independencia** política e relixiosa.

- Cos califas Abasís freouse a expansión militar e foron navegantes e guías de caravana os que espallaron o Islam por África, Malaisia, Indonesia, Filipinas, China e as estepas asiáticas.

- Os pobos sometidos aos musulmáns podían seguir coa súa propia relixión, pero pagaban **tributos**.

- Como ser musulmán tiña **vantaxes sociais e económicas**, gran parte dos habitantes das terras sometidas convertéronse ao Islam.

A EXPANSIÓN DO ISLAM



Un califa con membros da súa corte.



Barco de comerciantes musulmáns.

- Que territorios conquistaron os musulmáns logo da morte de Mahoma?

.....

.....

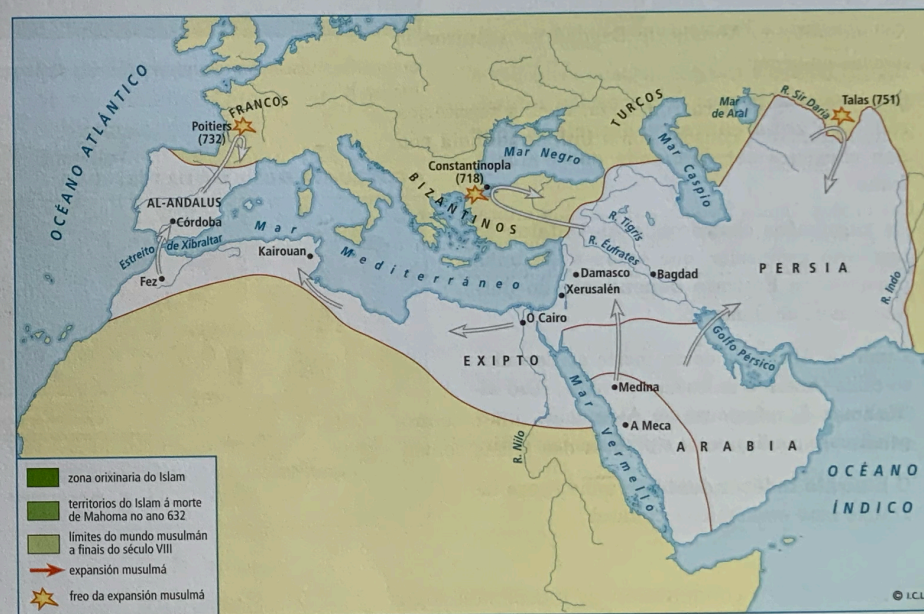
- Ademais de comerciaren, a que se dedicaban os navegantes e guías de caravana?

.....

- Lembra o texto, observa a imaxe do califa e responde:

- Quen eran os califas?
- Que familia de califas dirixiu o imperio árabe desde Damasco?
- Cal o fixo desde Bagdad?
- En quen delegaban o seu poder?

- Observa o mapa da páxina anterior e completa este mapa da expansión do Islam:



- Pinta, segundo a cor da lenda, o territorio orixinario do Islam.
- Agora fai o mesmo coa área conquistada en Arabia ata a morte de Mahoma.
- Agora colore a territorio islámico a finais do século VIII.
- Repasa as frechas da expansión musulmá segundo a lenda.
- Sinala cun círculo vermello as tres derrotas musulmá que frearon a súa expansión.

3 O Islam na Península Ibérica: Al-Andalus

- A comezos do século VIII, os musulmáns conquistaron a Península Ibérica. A prolongada presenza do Islam influíu na lingua e mais na cultura da poboación.
- A maioría dos conquistadores eran bérberes norteafricanos, dirixidos por unha minoría árabe. Cruzaron o estreito de Xibraltar e venceron os visigodos na batalla de Guadalete (711).
- Os exércitos islámicos apoderáronse das cidades andaluzas e de Toledo, a capital visigoda. Os xefes árabes, **Tariq** e **Muza**, controlaron case toda a Península en sete anos.
- Algúns nobres e clérigos hispano visigodos e uns pequenos grupos de poboación refuxiáronse na **zona cántabro-asturiana**, que non chegou a ser dominada polos musulmáns.
- Os musulmáns chamáronlle **Al-Andalus** ao territorio peninsular, que pasou a ser unha provincia ou **Emirato dependente** do Califato Omeia de Damasco.
- Cando os Abasís lle deron morte ao derradeiro califa Omeia, o único supervivente, **Abd al-Rahman I**, refuxiouse en Al-Andalus, independizouse politicamente e proclamouse **emir**.
- O **Emirato independente** foi unha época de grande auxe económico e cultural.



Guerreiros musulmáns representados nas Cantigas de Afonso X.

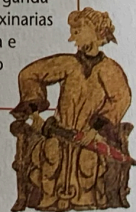
A CONQUISTA MUSULMÁ DA PENÍNSULA



SABÍAS QUE...

Os **bérberes** eran tribos nómades dedicadas, especialmente, á gandería. Estas eran orixinarias do Norte de África e convertéranse ao islamismo.

Tariq era un bérbere do Norte de África.



3 Completa este mapa seguindo o da páxina anterior, e responde:

- Pinta de amarelo a zona cántabro-asturiana.
- Colorea con liñas verdes as zonas con pouca presenza musulmá.
- Repasa as rutas da conquista segundo indica a lenda.
- Por que lugar entraron os musulmáns? Que territorio conquistaron primeiro?



– Onde houbo máis resistencia?

– Que territorios da Península Ibérica non foron dominados polos musulmáns?

4 Completa as dúas primeiras etapas do Islam na Península Ibérica:

	1ª etapa	2ª etapa
Nome	A conquista e Emirato dependente	Emirato independente
Datas	711 – 756	756 – 929
Familia no poder		

4 Do Califato de Córdoba aos reinos de taifas

- No ano 912, o emir **Abd al-Rahman III** accedeu ao poder. O seu bo goberno permitiulle, no ano 929, proclamar a **independencia relixiosa** e nomearse califa dos crentes de Al-Andalus. O seu poder era **absoluto**.
- Xurdiu deste xeito o **Califato de Córdoba** (929-1036), considerado o período de **máximo esplendor** e estabilidade de Al-Andalus, durante o que se freou a expansión dos reinos cristiáns.
- Mais a partir de 1008 **crebou a unidade do Califato**. Altos funcionarios, aristócratas e o exército loitaron polo poder e o territorio de Al-Andalus dividiuse en 25 reinos de **taifas**.
- Pero as taifas non puideron evitar o avance dos exércitos cristiáns.
- Malia a axuda norteafricana de **almorábides** e **almohades**, no século XIII case todas as taifas foron conquistadas polos reinos cristiáns.
- O **reino nazarí de Granada** foi o único territorio andalusí que sobreviviu. Abranguía Almería, Granada, Málaga e parte de Cádiz.
- A súa gran riqueza e actividade económica fixeron posible a súa supervivencia, xa que o feito de teren moitos recursos económicos permitíalles pagar grandes cantidades de cartos aos reis de Castela.

1 Completa os mapas da Península Ibérica:

- Pinta de verde o territorio cristián en ambos os dous mapas e repasa en vermello o límite cristián-musulmán.
- Colorea en laranxa as terras do Califato de Córdoba no primeiro mapa.
- Pinta cada unha das taifas cunha cor diferente no segundo mapa.
- Completa o título de cada mapa.



O CALIFATO DE



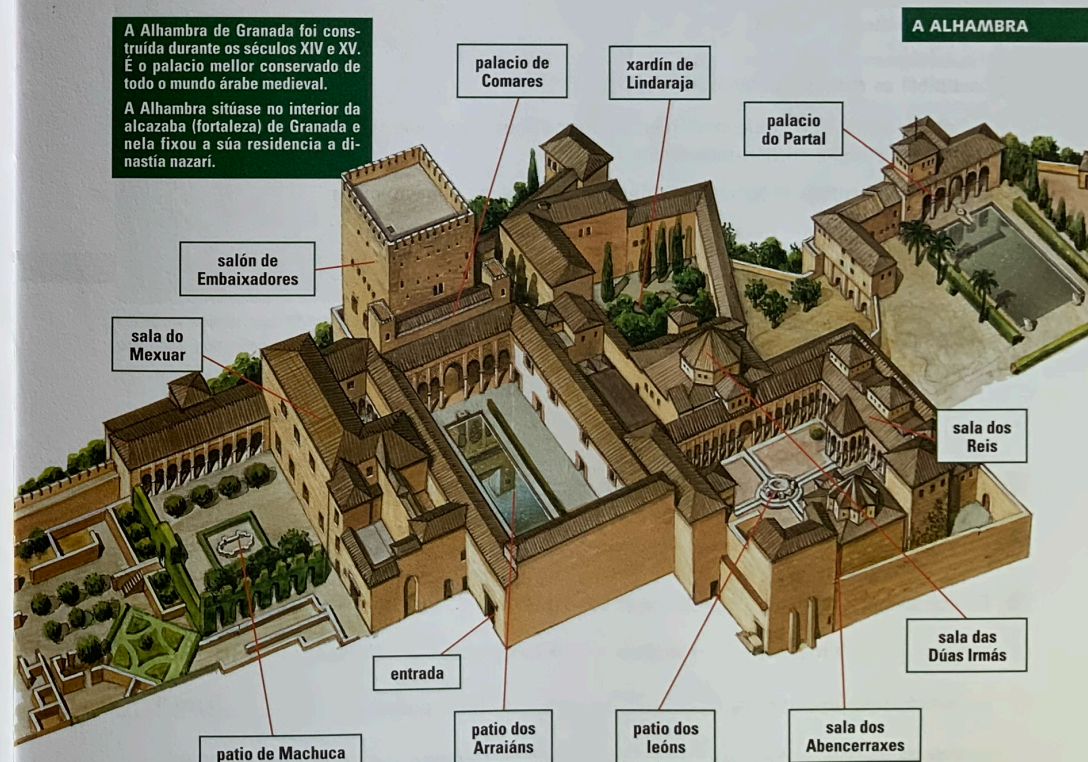
PRINCIPAIS REINOS DE

2 Que fixo Abd al-Rahman III ao acceder ao poder? Que lle permitiu o seu bo goberno?

3 Fixate no debuxo da Alhambra de Granada, le o texto e responde:

- Que tipo de construción é a Alhambra de Granada?
- Onde está situada?
- Cando foi construída?

A Alhambra de Granada foi construída durante os séculos XIV e XV. É o palacio mellor conservado de todo o mundo árabe medieval. A Alhambra sitúase no interior da alcazaba (fortaleza) de Granada e nela fixou a súa residencia a dinastía nazarí.



5 Economía e sociedade andalusí

- A **cidade** era o centro da actividade económica no Islam e nos seus mercados (**zocos**) había todo tipo de produtos.
- A maioría da poboación dedicábase á **agricultura**. Desenvolveron o **regadío** (pozos, noras, aceas) e introduciron **novos cultivos**: arroz, cítricos, cânabo... Tamén existía unha florecente artesanía (têxtil, coiro, vidro).
- O **comercio** era moi activo. Al-Andalus exportaba produtos artesanís e agrícolas e importaba materias primas, ouro, prata e escravos.
- A **poboación musulmá** estaba formada polos seguintes pobos:
 - Os **árabes**. Tiñan o poder político e social e a propiedade da terra.
 - Os **bérberes**. Eran xentes humildes e adoitaban dedicarse ao pastoreo.
 - Os **muladí**s. Formaban a maioría da poboación, e eran os hispanovisigodos convertidos ao Islam.
- Había **minorías non musulmás**, que pagaban máis impostos e tiñan menos dereitos:
 - Os **mozárabes**. Eran os hispanovisigodos que se mantiñan fieis ao cristianismo. Moitos emigraron a terras cristiás.
 - Os **xudeus**. Dedicábanse á artesanía, ao comercio, á medicina ou á ciencia.



O dinar de ouro e o dirhem de prata circulaban por todas as terras islámicas. Estas moedas facilitaban o comercio internacional.



Miniatura do século XIII que amosa as actividades que se levaban a cabo nun zoco musulmán.

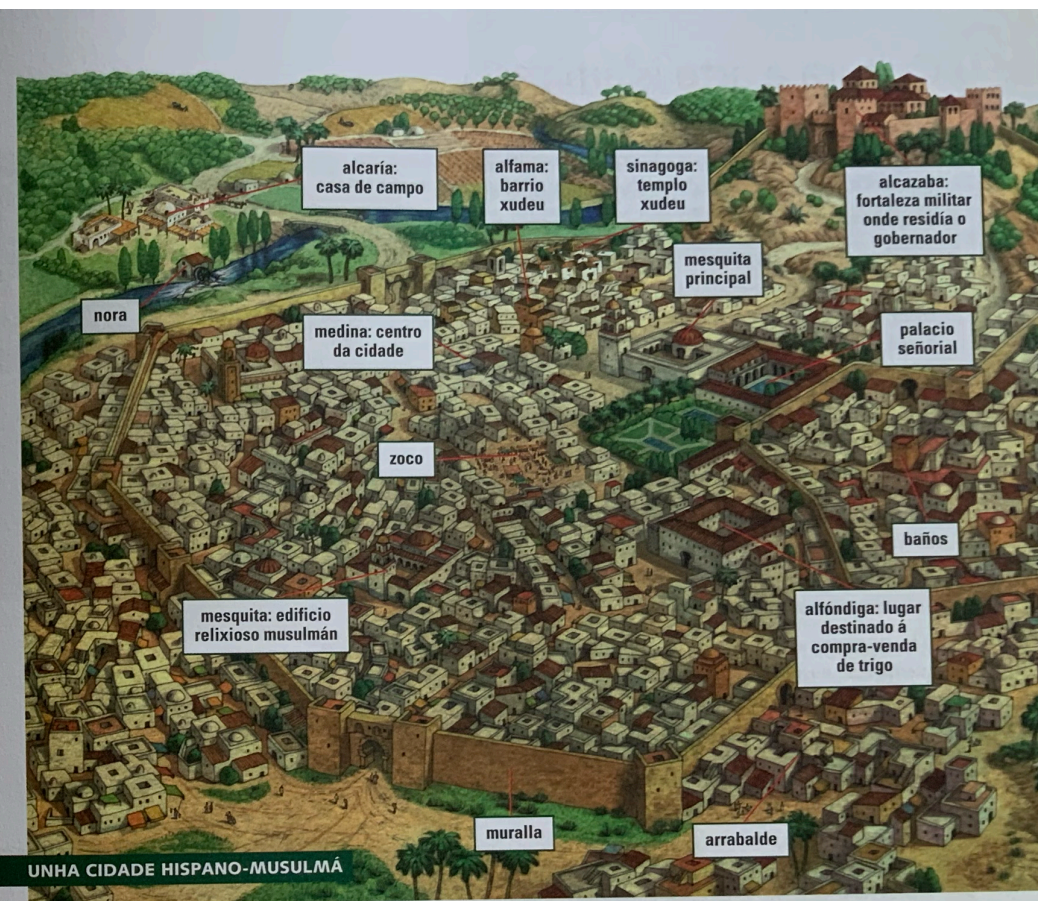
1 Na sociedade islámica, onde se realizaban as actividades económicas máis importantes?

2 Escribe as catro palabras seguintes onde corresponda:

- muladís • árabes • mozárabes • xudeus

– Dedicábanse ao comercio: – Tiñan poder:

– Maioría da poboación: – Cristiás:



UNHA CIDADE HISPANO-MUSULMÁ

3 Explica a función destes edificios nunha cidade hispano-musulmá:

Alcazaba:

Mesquita:

Alfóndiga:

Alcaría:

Muralla:

Baños:

Sinagoga:

Cultura e arte islámicas

- Do século VIII ao XII a civilización islámica tivo grande importancia. O Islam difundiu unha **mesma lingua**, o **árabe**, e iso permitiu unha doada transmisión cultural e integración.
- Os musulmáns introduciron os **números arábigos**, que procedían da India, e desenvolveron a medicina, a filosofía, a enxeñaría, a farmacia, a astronomía, os sistemas de irrigación (noras, aceas), etc.
- A arte islámica desenvolveu a arquitectura e as artes decorativas. Ao estar prohibido representar imaxes, a escultura e mais a pintura apenas tiveron importancia.
- En **arquitectura** predomina a construción de ladrillo ou tixolo e o uso de **arcos** e **cúpulas**. A **decoración interior** é moi rica, e utilízanse mármore e mosaicos.
- A **mesquita** é o edificio máis representativo. Tamén construíron importantes palacios, mercados e baños públicos.
- En Al-Andalus, salientan a mesquita de Córdoba, os palacios da Alxafería de Zaragoza e da Alhambra de Granada, así como a Xiralda e a Torre do Ouro en Sevilla.
- En **artes decorativas** salienta a **cerámica**. Tivo tamén gran difusión a **miniatura**, coa que se decoraban os libros.



Representación dunha lección de astronomía.

2 Observa estas tres fotografías de arte islámica:



Arco da mesquita de Córdoba, século X.



Mesquita de Omar, en Xerusalén.



Na arte islámica existe unha gran variedade de arcos.

– Como é a decoración dos edificios? Por que non hai imaxes?

– Cal é o edificio máis representativo? Lembras a función que ten?

3 Debuxa nos recadros correspondentes un arco de ferradura e un lobulado. Explica en que se diferencian:

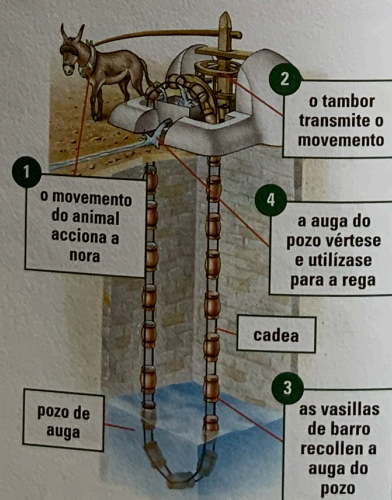
Arco de ferradura

Arco lobulado

--	--

1 Observa o debuxo e explica coas túas palabras o funcionamento dunha nora árabe:

- 1
- 2
- 3
- 4



UNHA NORA ÁRABE

